

De hát miért színész a színész? Mert játszani akar. Minél többet, nagyokat, jókat...

Kimaradt lehetőségek

Varsányi Mari 39 éve tagja a Komáromi Jókai Színháznak (és a Magyar Területi Színháznak). Jövőre együtt jubilálna a színházzal – mondja, ha nem döntött volna úgy, hogy január elsejétől nyugdíjba megy.

VARGA EMESE

Pályája, úgy érzi, némileg a mellőzöttség jegyében zajlott, bár voltak fontos szerepek, rendezők, kollégák, akiknek sokat köszönhet. Varsányi Mari a Sári bíró női főszerepével bücsúzik a színháztól. A főpróba hetén beszélgettünk a pályakezdés nehézségeiről, a kimaradt lehetőségekről.

(Dömötör Ede felvétele)

Keserűséget érez a hangjában, amikor a múltból, a színházban eltöltött évekről beszél, miért?

Húszéves voltam, amikor a színházhoz kerültem. Ennek negyven éve lesz ősszel. Kaptam szép szerepeket, játszottam jókat, de ezt az ember valahogy természetesnek veszi. Azt fájlalja, ami nincs, az a szerep hiányzik, amit nem kapott meg. A lelkem mélyén biztosan dédelgettem én is szerepálmokat, de ma már tudom, hogy ez nem jó, annak kell örülni, azt a szerepet kell jól eljátszani, amit rád osztanak. Egyébként ez, többnyire, úgy gondolom, sikerült is. De hát miért színész a színész? Mert játszani akar. Minél többet, nagyokat, jókat. Ha a színház másorra tűz egy remek darabot, már dobog a szíve és mérlegeli, van-e rá esély, hogy az áhított szerep az övé legyen. Ha nem így történik, de a kolléga nagyszerűen megoldja azt a bizonyos szerepet, akkor rendben van a dolog. De ha az alakítás magyaga után némi kívánnivalót, és a színész érzi, tudja, hogy ő jobban tudott volna élni a lehetőséggel, emlékezetesebbet tudott volna nyújtani, az bizony bosszantó és fájó.

Hogy értelmezte, rakta helyre magában: miért alakult így a szakmai pályafutása?

Több oka van ennek. A pályám első éveiben meg kellett küzdenem azzal a ténnyel,

hogy nincs színészdiplomám. Mindent menet közben kellett megtanulnom. A tehetség önmagában nem elég. Ez természetes, de csak addig, amíg a különbség a két színész között az évek során ki nem egyenlítődik. Könnyen megeshet, hogy az egyik elbízta magát, hogy ő már mindent tud, de közben egy helyben topog, a másik meg állandóan kepezi magát, és színésze egyre teljesebb és markánsabb lesz. Volt, amikor a színház vezetése ezt akceptálta, volt, amikor nem.

Voltak szerepek, melyeket aztán kicsit másképp ugyan, de mégis eljátszott...

A sors iróniája, hogy közben meg nagyon sok szerepet, amit nem kaptam meg, a végén nekem kellett játszanom, beugrással átvennem. S ezek a beugrások, szerepátvételek az esetek nagy többségében engem igazoltak. Éreztem én is, hogy jó, amit csinálók, s a közönség visszajelzéséből, a kollégák megjegyzéseiből ugyanezt szűrtem le. Elég sok magyar klasszikust játszottam, világklasszikust kevesebbet – amit nagyon sajnálók –, de azért egy-két Goldoni, Shakespeare, Csehov, Gogoi akadt.

Kik voltak azok a rendezők, akik az elmondottak ellenére mégiscsak olyan szerepeket osztottak Önre, melyekben jól érezte magát?

Konrád József mint rendező mindenképpen. Szeretett és bízott bennem a kezdetektől fogva, érdekes, különleges feladatokat is kaptam tőle. Takáts Emődtől is kaptam szép szerepeket, és szívesen dolgoztam Bor Jóskaival, Benedek Miklóssal, aki még húsz év után is üdvözetét küldi, pedig csak egy közös munkánk volt. És nem hagyhatom ki Telihay Pétert, akivel eleinte nehezen találtuk meg a közös hangot, de az eredmény jól sikerült, s a továbbiakban is remekül dolgoztunk együtt. Nagy öröm számomra, hogy volt alkalmam egy színpadon játszani Kaszás Attilával, Darvas Ivánnal, Pápai Erikával.

Szívének kedves szerepek?

Vannak. A Két úr szolgáljaiban Smeraldina, Szemérmes Erzsók A helység kalapácsában, Marja Antonovna a Revizorban, Mikszáth Tóth Marija, Claire a Fekete Péterben, a Nyilas Misi, a Rizses asszony a Szelesuáni jó emberben, a Fehér házasságban a Szakácsnő, Tótkban Mariska, az Egy szerelem három éjszakájában Melitta, Polina Andrejevna a Sirályban, Dorine a Tartuffe-ben, Hrehorowiczovna az Imposztorban... Az Őszi álmot is nagyon szerettem, és azt gondolom, hogy méltánytalanul nem kapott elég figyelmet az előadás, egy szem kritika nem jelent meg róla.

Hogy érzi, milyen irányban változott a színház ez alatt a néhány évtized alatt?

Jó érzés látni azt, hogy színházunk az elmúlt húsz évben megerősödött, a rendezőknek, a friss vérnek, a darabválasztásoknak köszönhetően, s vetekekedhet akármelyik vidéki színházzal. Jó társulat ez, a szakmabeliek is mondják.

Amióta ismerem, nagyon fontos volt az ön számára, hogy felkarolja a fiatal kollégákat.

A pályakezdőnek mindig nehéz a dolga, én is megszenvedtem a magamét. Ezért is pátyolgattam a fiatalokat, mert nem felejtettem el, milyen kezdőnek lenni. Szeretek velük lenni, lelkesemet, szívemet megfiatalítja, ha velük vagyok. Egy színész nem is öregszik igazából, azt gondolom. Naprakésznek kell lennie, haladnia a korrall. Kondícióban tartja őt a tanulás, figyeli a történeteket, veszi az impulzusokat a világból.

Megbánta, hogy ezt a pályát választotta?

Sokszor. De hát így alakult... Színész lettem. Pályám során sok öröm és bánat ért. Volt részem sikerben és kudarcban egyaránt, de szakmai karrierem nem teljesedett ki igazán. Több van bennem, mint amit lehetőségem volt megmutatni, kiadni magamból.